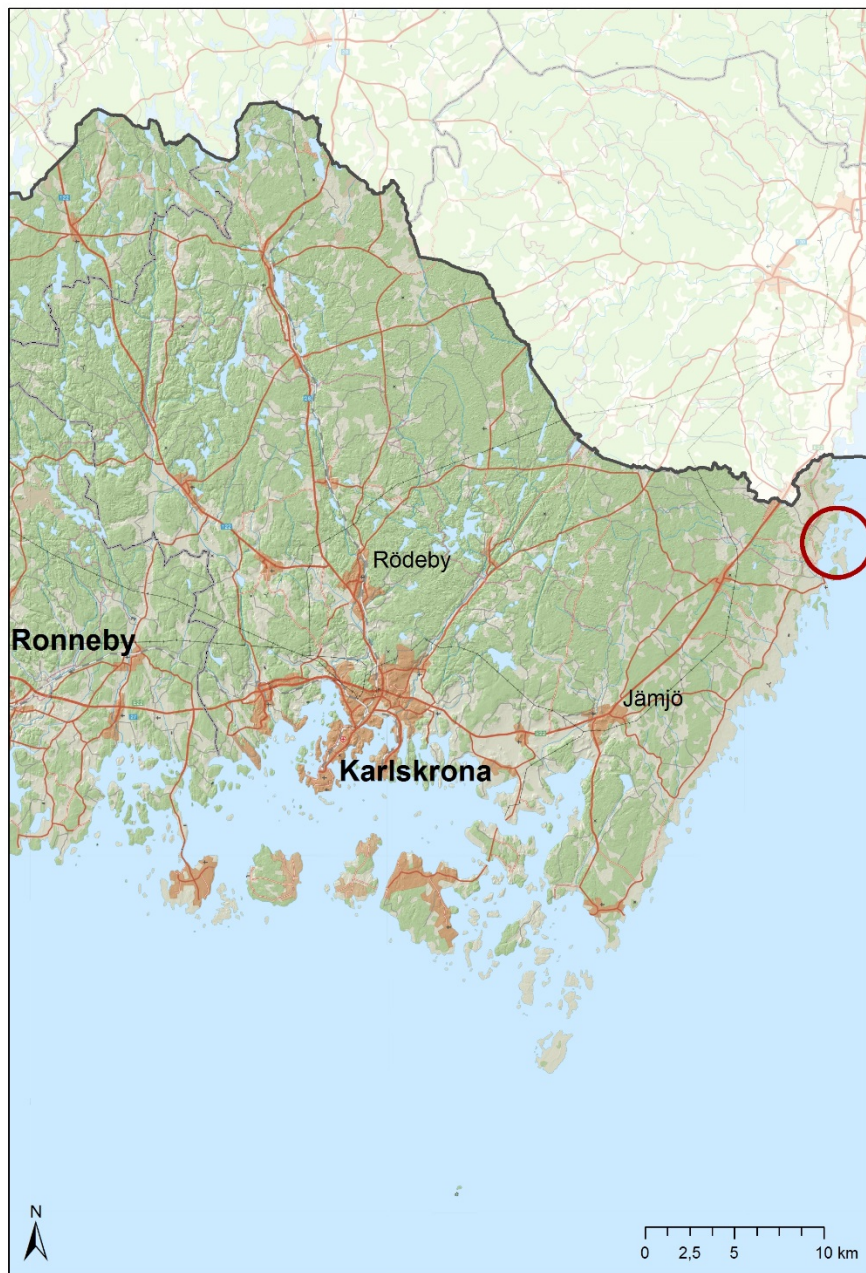

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410053 Kristianopels skärgård

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap, vilket för detta område skiljer sig något från vad som är beslutat av regeringen. Länsstyrelsen har för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Åke Widgren

**Bevarandeplan för Natura 2000-området
SE0410053 Kristianopels skärgård**

Kommun: Karlskrona

Områdets totala areal: 538,1 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-10-25

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-11-01

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 1996-12-01, regeringsbeslut M96/4019/4, pSCI: Nej, SCI: Nej, SAC: Nej

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:A045 - Vitkindad gås, *Branta leucopsis*A132 - Skärfläcka, *Recurvirostra avosetta*A190 - Skräntärna, *Sterna caspia*A191 - Kentsk tärna, *Sterna sandvicensis*A193 - Fisktärna, *Sterna hirundo*A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*A195 - Småtärna, *Sterna albifrons* (nytt namn *Sternula albifrons*)Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:A061 - Vigg, *Aythya fuligula*A162 - Rödbena, *Tringa totanus*A391 - Storskarv, *Phalacrocorax carbo sinensis*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Kristianopels skärgård bidrar till uppfyllandet av miljömålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ett rikt odlingslandskap, Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv.

De prioriterade bevarandevärdena är förekomsterna av häckande vitkindad gås och skärfläcka samt kolonierna av skräntärna, kentsk tärna, fisktärna, silvertärna och småtärna.

Kristianopels skärgård i nordöstra Blekinges kustbygd utgör ett mycket viktigt område för häckande sjöfåglar med en särskild betydelse för arter gynnade eller beroende av hårt betade, välhävdade strandängar. Området är ett av få i Blekinge, och troligen också i Sverige, som hyser större mängder häckande vadare i kombination med betydande kolonier av vitfåglar. Arter som kentsk tärna, småtärna, skärfläcka, ros Karl och storspov har här ett av sina starkaste fästen i länet. Området har även stor betydelse för rastande och övervintrande fåglar där vadare, simänder och andra arter beroende av flacka, grunda och näringsrika stränder uppträder i stora antal både vår och höst. Detta leder även till att havsörn och andra rovfåglar förekommer inom området under hela året.

Beskrivning av området

Kristianopels skärgård består av mer än 50 flacka öar från några få kvadratmeter till den största ön på cirka 90 hektar (Långgaskär). Öarna är omgivna av ett grunt vattenområde som innanför de större öarna Rönneskär, Stolp, Långgaskär och Mölleskär bildar en skyddad lagun, där flertalet av de mindre öarna finns. Vattendjupet är här ingenstans djupare än tre meter. Även vattnen öster om öarna är till stora delar grunt med relativt långgrunda, sandiga och steniga bottenar. Geologiskt utgörs området av ett urbergspeneplan som överlagras av kambrisk sandsten. Marken sluttar svagt ut mot Kalmarsund. Vid lågvatten torrläggs sandbottenar på vissa platser.

Många av öarna betas av får och nötkreatur. Alla öar har historiskt sett betats men som en följd av svagare hävd under senare år har flera av öarna vuxit igen med högre gräs, halvgräs och buskar. På en del av öarna finns dungar där tall är vanligast, men här finns även i sen tid uppkomna dungar med björk, gran och andra trädslag. Stolp, Rönneskär, stora delar av Långgaskär och delar av Mölleskär är mycket välhävdade med vidsträckt öppna strandängar präglade av grusrevlar, grunda kärr och framför allt på Stolp stora fågelkolonier. På flera av öarna, exempelvis Långgaskär, Brunnskär, Vieskär och Mölleskär, finns en del partier med mycket täta enbusksnår. Dock har delar av Långgaskär och Mölleskär under senare år röjts kraftigt varför här nu åter finns omfattande arealer av betade gräsmarker. Floran är bitvis rik och präglad av hävdgynnade arter som förekommer på magra marker vid kusten. Inom området finns bland annat Adam och Eva och borsttåg. På de flacka, dyiga stränderna inomskärs finns populationer av flera konkurrenssvaga arter som oftast återfinns på mer eller mindre välhävdade strandängar och i kärr. Bland dessa märks bland annat rödsäv, plattsäv, strandnål och liten kärrmaskros (alla rödlistade som nära hotad) samt många andra typiska strandängsväxter som klöverärt, strandkämpar och ormtunga.

Fågelfaunan är mycket rik med totalt drygt ett 50-tal häckande fågelarter. Bland dessa märks stora kolonier med vitfågel, framför allt på Stolp och Rönneskär. Här förekommer också god numerär av många av kustens karaktärsarter som gravand, vigg, gräsand, ejder och svärta. På de välhävdade öarna finns även en stor population av hävdgynnade vadare och området hyser några av länets bästa lokaler för rödbena, skärfläcka, storspov, tofsvipa, ros Karl och större strandpipare.

Vad kan påverka negativt

- Upphörd eller för svag hävd, vilket leder dels till att kortbetade strandängar försvinner och därmed förutsättningarna för bland annat vissa vadare, dels till kraftigare igenväxning av öar och strandängar så att även mindre kräsna arter som gäss och änder trängs undan.
- Alltför radikal röjning av buskage vilket kan leda till bostadsbrist för framför allt änder och gäss som placerar boet i dessa.
- Bete vid fel tidpunkt som kan skada häckningar av vissa fågelarter.
- Direkta eller indirekta effekter av jakt på fågel, det vill säga jakt på vissa arter kan störa även andra arter än de som jakten avser. I detta fallet kanske jakten framför allt skulle påverka övervintrande populationer av bland annat änder i området.
- Predation av ägg eller ungar, från exempelvis mink, räva, grävling eller vildsvin.
- Mänskliga störningar på häckningsplatser och på viktiga födosökslokaler, inklusive körning med båt eller vattenskoter samt kite- och vindsurfing på de skyddade fjärdarna i området. Sportfiske vid eller i närheten av öarna är en ökande och i vissa områden betydande störningsfaktor.
- Dykande fåglar, av de upptagna arterna främst vigg, kan påverkas av vissa nätfiskemetoder där fåglarna riskerar att fastna och drunkna.
- Utsläpp av olja eller andra föroreningar som direkt eller indirekt påverkar fåglarna eller livsmiljön.
- Försämring av vattenmiljön kring öarna och i närområdet vilket leder till en rubbad eller försämrad näringsbalans som i sin tur kan leda till försämrad tillgång på föda för många arter.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§).

Skydd för området

- Djurskyddsområde (fågelskyddsområde) enligt 7 kap. 12 § miljöbalken, med beträdnadsförbud 1 april – 15 juli, gäller för hela området.
- Samtliga öar samt betydande delar av vattenområdet omfattas av strandskydd enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller generellt 100 meter från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land). Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Inom området har länsstyrelsen 2015 beslutat om utökat strandskydd upp till 300 meter.
- Miljöersättning för bevarande av betesmarker och slåtterängar enligt Miljö- och landsbygdsprogrammet år 2014-2020 finns för delar av området.
- Vattendirektivet. Miljökvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2013:19. Normerna ställer krav på vattnets kvalitet.
- Havsmiljödirektivet. Miljökvalitetsnormer för marin miljö fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt havsmiljöförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2012:18. Förordningen syftar till att upprätthålla eller nå en god miljöstatus i havsmiljön.
- Sveriges åtaganden inom HELCOM, Baltic Sea Action Plan, aktionsplan för Östersjön.

Behov av åtgärder

- Den enskilt viktigaste åtgärden i området är fortsatt bete av nötkreatur eller får på öarna. Till detta tillkommer även röjning av buskage där delar av Långaskär, Mölleskär, - Vieskär, Brunnskär och Rönneskär vuxit igen med framför allt enbuskar. Endast Stolp är öppen och utan egentlig buskvegetation. Öarna bör betas så att förnabildning i form av ansamlingar av fjolårsgräs ej sker. Om möjligt skall hävden vara så pass extensiv att områden med varierat betestryck uppstår, vilket leder till gynnsamma förhållanden för arter med olika preferenser.

- Inventering och uppföljning av häckande vitkindad gås, kentsk tärna, fisktärna och storskarv är angelägen, liksom uppföljning av antalet rastande och övervintrande viggår.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

A045 - Vitkindad gås, *Branta leucopsis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Den vitkindade gåsen började häcka i Sverige under 1950-talet på Gotland efter att tidigare endast ha häckat på nordliga tundror. Under senare decennier har arten expanderat kraftigt och häckar nu spritt längs stora delar av Sveriges kuster. Majoriteten av populationen flyttar mot sydväst. Södra Sverige berörs därmed under höst- och vårflyttningen av stora mängder sträckande fåglar på väg till eller från övervintringsområdena längs Nordsjökusten. Arten föredrar låga, trädfattiga öar med utbredda betesmarker och strandängar både under häckningen och flyttningen. Större flockar kan även rasta på jordbruksmark, främst vallar. Häckningarna sker antingen i enstaka par eller i löst sammanhållna kolonier. Under häckningen uppträder arten ofta i mindre flockar och då med ungarna samlade i stora skaror. Födan består av växter, främst olika gräs, som betas på land.

I Blekinge är arten idag spridd med häckningar längs hela kusten i lämpliga miljöer. Inom området är artens uppträdande dåligt känt men vid inventeringen 2015 noterades arten i slutet av maj med en liten flock om knappt 20 fåglar på Stolp. Vid tiden för inventeringen ruvar dock de flesta av de par som gått till häckning och sannolikt missades många av dessa vid inventeringen. Antalet par som häckar i området är därför okänt och man bör utreda detta genom inventeringar senare under säsongen då kullarna blir synliga. Uppskattningsvis häckar arten med flera (>5) par inom området baserat på regelbundna observationer under häckningstid.

Bevarandemål

Vitkindad gås skall årligen häcka i området. Arten skall ha möjlighet att häcka i miljöer där den kan placera boet skyddat under låga buskage eller i högt gräs i strandnära lägen. Vidare skall det inom området finnas lämpliga, trädfräa miljöer med öppna gräsytor där arten kan födosöka både under häckningen och under övriga delar av året.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott. Artens uppträdande i området är visserligen bristfälligt känt men med största sannolikhet häckar arten årligen. En inventering under häckningstid är angelägen.

A132 - Skärfläcka, *Recurvirostra avosetta*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Skärfläckan är en vadarfågel som häckar på långgrunda sandstränder i öppna marker längs kusten från mellersta Halland till Öland och Gotland. Enstaka inlandshäckningar har noterats på Öland och i Skåne. Arten är ofta instabil på häckningsplatser och antalet par fluktuerar ofta kraftigt mellan åren beroende på vattenstånd, predationstryck och andra faktorer. Boet placeras på mycket låga, betade strandängar, i tuviga stränder, i tångvallar eller på sandrevlar. Den kräver tillgång till skyddade, grunda strandlaguner och stränder och är under häckningen känslig för störning av både människor och predatorer. Det finns även risk att betesdjur trampar sönder bon och skadar fåglar. Därför bör betespåsläpp, om möjligt ske när häckningen är avslutad. De svenska skärfläckorna flyttar bort mot övervintringsområden i västligaste Europa under juli-september och återkommer under slutet av mars-början av april. Födan intas på karaktäristiskt manér i grunt vatten och består av små ryggradslösa djur och små fiskar.

I Blekinge häckar arten på några få lokaler, främst i östra delen av länet. Större kolonier har tidigare funnits på flacka öar längs östra kusten.

Arten har en av sina säkraste förekomster i länet på ön Stolp i området. Här finns oftast en koloni på den södra delen av ön, Munken, där de häckar på flacka, sandiga stränder. Antalet par varierar mellan att inget par går till häckning upp till 25 par under de bästa åren. År 2014 noterades 5 par på ön. Under 2015 observerades 26 individer i slutet av maj och vid ett senare besök hade 7 par gått till häckning.

Bevarandemål

Skärfläcka skall häcka årligen i området med flera par. Häckningsmiljöerna skall utgöras av öppna och betade strandängar samt grunda, lugna stränder där arten kan lägga boet på låglänta delar utan risk att det översvämmas eller att häckningarna störs av människor eller rovdjur. Häckningar skall även kunna ske utan påtaglig risk för tramp och störning av betesdjur vid bon.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott. Arten har en fluktuerande men stabil förekomst i området och visar ingen nedåtgående trend över tid. Här finns även god tillgång på lämpliga häckmiljöer.

A190 - Skräntärna, *Sterna caspia*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Sverige häckar skräntärnan längs kusterna från Skånes sydkust till Norrbotten. Störst koncentrationer finner man i Stockholms skärgård och längs med Norrlandskusten. Något enstaka par finns även i Väneren. Sverige hyser en betydande del av den europeiska populationen och har därför ett särskilt ansvar för att bibehålla populationerna av skräntärna. Lämplig plats för bobygge är flacka, vegetationsfattiga sandrevlar eller klippöar i havsbandet. Arten häckar företrädesvis i kolonier som kan bli mycket stora, men en betydande andel av populationen består av solitära par som ofta nyttjar samma ö under mycket lång tid. Tillgång till områden med minimal mänsklig störning är viktig då arten är störningskänslig under häckningen (maj-juli/augusti), främst under ruvningsperioden. Häckningslokalen och dess omgivande arkipelag bör sakna fyrfota rovdjur, framför allt mink, men även trutar och havsörn kan lokalt vara allvarliga predatorer i kolonierna. Skräntärna behöver tillgång till lämpliga bytesdjur, vilket i svenska vatten främst är abborre, mört och sill. Den fiskar framför allt i grunda kustområden eller i kustnära (inom 30-40 km) sjöar. Under häckningen kan skräntärnorna sannolikt röra sig flera mil till lämpliga fiskeområden. Arten är långlivad med relativt låg reproduktion. Den är i Sverige rödlistad som nära hotad.

I Blekinge häckar arten med enstaka par, spritt längs kusten. Majoriteten av den blekingska populationen utgörs av solitära par. Kolonier har under de senaste decennierna endast förekommit på några få öar, men har sällan blivit långvariga.

Arten har under lång tid konstaterats häcka i Kristianopels skärgård. Inga kolonier har förekommit, utan häckning har noterats i form av enstaka par på flera av öarna (Stolp senast 2007 och 2014, Långaskär senast 2003, Jössagrund senast 2003). Möjligen är det ett eller några få par som ambulerar mellan de olika öarna.

Bevarandemål

Skräntärna skall häcka årligen i området. Det skall finnas lämpliga, flacka, öppna öar där arten kan häcka ostört. Arten skall ha tillgång till goda fiskevatten där den kan fiska i klart, relativt stilla vatten.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är sannolikt gott då observationer görs regelbundet även om säkra häckningar inte konstateras årligen.

A191 - Kentsk tärna, *Sterna sandvicensis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Kentsk tärna häckar enbart längs kusterna, det vill säga i havsmiljö och är utbredd längs kusten från norra Halland till Gotland. Arten återkommer tidigt, i mars-april och flyttar söderut förhållandevis sent under augusti - oktober. Den kentska tärnan är beroende av störningsfria häckningsplatser, främst på mindre öar, men även på större sandrevlar och liknande. Den väljer ofta boplats tillsammans med skrattmå. För att större kolonier ska kunna etableras krävs rovdjursfria miljöer, framför allt bör mink och räv hindras från att nå häckningsplatserna. Arten häckar uteslutande i kolonier men kan etablera sig i enstaka par på små öar. Födosoeket sker ofta på djupare vatten än andra tärnor. Arten är i Sverige rödlistad som sårbar.

I Blekinge har arten en långvarig historia med ett flertal stora kolonier på många platser. De flesta av dessa är dock övergivna idag och den enda långvariga kolonin är för närvarande på ön Falkaholmen utanför Sölvesborg. I övrigt har under senare år endast förekommit mer eller mindre tillfälliga kolonier och enstaka, solitära par på små öar.

I Kristianopels skärgård fanns under några år i början av 2000-talet Blekinges enda koloni av kentsk tärna och det häckade då 50-60 par på Stolp. Sedan två par gick till häckning 2002 har arten inte noterats som häckfågel i området men den ses regelbundet fiska där.

Bevarandemål

Kentsk tärna skall regelbundet häcka inom området. Lämpliga häckmiljöer i form av små öar utan landlevande predatorer som mink och räv och med lämplig låg vegetation eller grusbankar skall finnas väl representerade. Arten har liknande krav som andra tärnor och gynnas av samma åtgärder. Gott om lämplig föda i form av fisk och grunda fiskeområden med klart vatten skall finnas i området.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är sannolikt gott även om häckningar inte konstateras regelbundet. Till synes lämpliga häckningsmiljöer finns på framför allt Stolp. En fortsatt uppföljning är viktig.

A193 - Fisktärna, *Sterna hirundo*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Fisktärnan är vår vanligaste tärna och häckar längs hela Sveriges kust och i sjöar och längs vattendrag från Skåne till södra Norrland samt i Norrlands kustland. Den saknas endast som regelbunden häckare i övre Norrlands inland. Populationen har ökat de senaste 30 åren och är nu stabil. Arten häckar oftast i små kolonier på vegetationsfattiga öar och uddar där de har en god överblick över omgivningarna. Boet placeras direkt på marken och antalet ägg är 2-4. I enstaka fall placeras det även på hustak, på ruderatmarker invid vatten och i andra lämpliga miljöer. Arten födosöker liksom sina nära släktingar genom att stört dyka från 4-6 meters höjd vertikalt ner i vattnet där den fångar bytet. Födan består av småfisk, insekter och i viss mån även blötdjur.

I Blekinge häckar fisktärnan spritt längs kusten samt vid sjöar och vattendrag i inlandet. Oftast är kolonierna små (maximalt några tiotal par) och inte sällan häckar arten tillsammans med silvertärnor och i vissa fall även andra tärnarter.

Arten är noterad vid de två senaste inventeringarna i området (2007 ett par, 2015 totalt 15 fåglar på flera öar där minst ett par häckade på Stolp). Arten är mer fåtalig i området än silvertärnan och häckar ofta tillsammans med denna.

Bevarandemål

Fisktärna skall häcka i området årligen. Det skall finnas lämpliga häckningsmiljöer i form av små öar utan påtaglig predation av landlevande predatorer som mink och räv, och med lämplig låg vegetation eller grusbankar. Det ska finnas gott om föda i form av småfisk och ryggradslösa djur i väl utvecklade artsamhällen kring öarna. Vattnet skall vara klart så att arten kan fiska effektivt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är sannolikt gott. Populationen visar inga tecken på betydande minskningar och det finns god tillgång på rika, lämpliga fiskevatten. En fortsatt uppföljning är viktig.

A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Silvertärnan häckar i Sverige längs hela kusten. Den häckar även i de större sjöarna och mer spritt i små sjöar i Norrlands inland och i fjällkedjan. Vid häckning utnyttjas vegetationsfattiga områden på öar och uddar där boet placeras öppet, direkt på marken, oftast i grus eller i låg vegetation. Arten anländer under april-maj och flyttar söderut igen under augusti. Arten kräver god tillgång av småfisk i grunda vatten för att kunna födosöka men är relativt rörlig under häckningen och kan nyttja större områden för födosök. Den svenska populationen har ökat under de senaste 30 åren.

I Blekinge häckar arten nästan uteslutande i skärgårdarna, och främst i de yttre delarna, men enstaka häckningar har även konstaterats i insjöar.

Silvertärna är spridd i området och häckar på flera av de små öarna i områdets västra delar. Här noterades arten med totalt kring 15 par spritt på flera öar. 2015 noterades arten med totalt 144 individer, varav fler än 60 sågs över Stolp, vilket indikerar en stor koloni på ön.

Bevarandemål

Silvertärna skall häcka i området med spridda par eller i kolonier. Lämpliga häckningsmiljöer i form av små öar utan landlevande predatorer som mink och räva och med lämplig låg vegetation eller grusbankar skall finnas väl representerade. Arten har liknande krav som andra tärnor och gynnas av samma åtgärder. Det skall finnas god tillgång på föda i form av småfisk och ryggradslösa djur i väl utvecklade artsamhällen kring öarna. Vattnet skall vara klart så att arten kan fiska effektivt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är mycket gott. Populationen är stabil, och möjligen ökande.

A195 - Småtärna, *Sterna albifrons* (nytt namn *Sternula albifrons*)

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Småtärnan häckar längs sydligaste Sveriges kuster, från norra Halland till Östergötland, inklusive Öland och Gotland. I Bottenviken finns en utlöpare av den finska populationen och arten häckar regelbundet i Norrbottens skärgårdar. Inlandshäckningar är sällsynta i Sverige men har förekommit. I Sverige häckar arten i regel i små kolonier med som mest cirka 45 par. Arten är långflyttare som återkommer i början av maj från övervintringsplatser i och kring Afrika. Höstflytten inleds i augusti och de sista lämnar landet i början av september. Den svenska populationen varierar mellan 440 och 550 par och är minskande, främst på grund av förändringar i häckningsmiljöerna. Boet placeras på vegetationsfri mark, oftast på grus-, sand- eller skalgrusbankar vid stranden men även direkt på sandstränder och utfyllnadsmark vid hamnar. Arten koloniserar snabbt nyligen uppkomna miljöer såsom ruderatmarker men även konstgjorda häckningsöar. I boet läggs 2-3 ägg som ruvas cirka 20 dygn och ungarna är flygga drygt tre veckor efter kläckningen. Arten födosöker på grunt, stilla vatten över grunda, sandiga bottnar i skyddade vikar och längs skyddade strandsträckor. Födan består av småfisk och kräftdjur som fångas antingen direkt på ytan eller efter ett kort dyk. Arten är i Sverige rödlistad som sårbar.

I Blekinge häckar arten längs stora delar av länets kust, dock alltid glest spritt och oftast i enstaka par eller i små kolonier. Populationen i Blekinge uppskattas till cirka 50 par.

Arten har i området en av de största och mest stabila förekomsterna i Blekinge med en koloni på ön Stolp. Här häckar arten årligen med flera par och som mest har mellan 15 och 20 par gått till häckning på öns södra del. Möjligen har arten även häckat på Långaskär. Arten ses ofta fiska kring öarna i området. Vid inventeringen 2015 noterades småtärna på Stolp med 12 fåglar (sannolikt minst 10 par) och på Långaskär med fyra fåglar (möjligen två par) men fåglarna är rörliga och exakt var de häckar är inte alltid lätt att avgöra.

Bevarandemål

Arten skall häcka årligen med minst en koloni. För att arten skall trivas inom området krävs en god tillgång på lämpliga häckningsmiljöer med sand- och grusbankar utan täckande vegetation. Inom området skall också finnas ostörda fiskeområden över grunda bottnar med klart vatten, vilket är nödvändigt för att arten skall kunna finna föda framgångsrikt. Landlevande predatorer ska inte förekomma.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gott. Arten har god tillgång till fiskevatten och lämpliga häckplatser finns på flera av öarna. En koloni finns sedan länge på Stolp.

Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:

A061 - Vigg, *Aythya fuligula*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Viggen är väl spridd i hela Sverige och häckar i olika typer av sjöar, vattendrag samt längs kusterna. I skärgårdarna sker häckningar på låga, vegetationsfattiga öar med skyddade grunda vatten kring, och gärna i anslutning till skrattmåskolonier. Födan intas under häckningen på grunt vatten där den består främst av ryggradslösa djur, men även en del vegetabilier. Under hösten och vintern berörs södra Sverige av ett betydande sträck från östliga populationer och stora flockar övervintrar längs kusterna. Dessa anländer under oktober-november och lämnar sedan under våren i mars-april. Under kalla isvintrar tvingas flockarna mot söder men återkommer i regel så snart isen släpper.

I Blekinge förekommer viggen hela året. Stora flockar (10 000-tals individer) övervintrar årligen i länet. Den häckar även spridd längs kusten och i en del sjöar. Främst påträffas den på små skärgårdsöar med få predatorer.

Arten både rastar och övervintrar i stora antal i de skyddade lagunerna i Kristianopels skärgård och noteringar om flockar med upp till 700 individer finns. Dessutom häckar den årligen i området och flera fynd av bon finns (bland annat 2003 och minst 6 par 2011) men då ingen heltäckande inventering av arten gjorts i området är det totala antalet par okänt.

Bevarandemål

Vigg skall regelbundet rasta och övervintra i området med större flockar. Det skall finnas grunda bottnar där arten kan födosöka och även övernatta ostört och där störning från människor inte är så påtaglig att fåglarna stressas.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet går i nuläget inte att bedöma, då få noteringar om artens uppträdande finns. En uppföljning av antalet rastande och övervintrande fåglar är nödvändig.

A162 - Rödbena, *Tringa totanus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Sverige är rödbenan utbredd på fuktängar i större delen av landet, med högst koncentrationer på fuktängar och betade strandängar vid havet längs hela kusten från Bohuslän till Norrbotten samt på fuktiga myrar och fuktängar i fjällen och i den nordliga barrskogsregionen. Den svenska populationen flyttar mot söder under augusti-oktober och återkommer i april-maj. Arten häckar oftast på mark med vegetation som består av gräs och halvgräs som inte är särskilt högt (<0,5 m) och alltid i närheten av vatten eller fuktig mark. Boet placeras i eller vid en högre tuva med gräs och här läggs 3-4 ägg som kläcks i slutet av maj – början av juni. Födan består av små ryggradslösa djur som plockas i strandkanten eller i grunt vatten. Arten är hävdgynnad, men inte som flera andra vadare helt beroende av hävd, utan kan häcka i områden med högre vegetation, dock sällan i direkt anslutning till träd och dungar varför den missgynnas av kraftig igenväxning. Högst koncentrationer påträffas i södra Sverige, i regel på betade fuktängar och strandängar vid havet. Det finns viss risk att betesdjur trampar sönder bon och skadar fåglar. Därför bör betespåsläpp, om möjligt ske när häckningen är avslutad.

I Blekinge är arten spridd och häckar i skärgårdarna och längs kusten i hela länet. Ett fåtal inlandshäckningar har noterats. Talrikast är den på strandängar och flacka öar.

I området är arten särskilt talrik och har här en av länets starkaste förekomster. Vid inventeringen som genomfördes 2015 noterades totalt 90 individer (drygt 40 par) med spridda par på flera öar och med större koncentrationer på Stolp (46 fåglar) och Långaskär (24 fåglar).

Bevarandemål

Arten skall häcka årligen i större antal. Det skall finnas lämpliga häckningsmiljöer spridda i hela området vilket innebär öar med flacka, sankmarker invid stränderna med en vegetation som hålls låg genom lågintensivt bete. Kraftig igenväxning med buskar ska undvikas och hävden upprätthållas. Häckningar skall även kunna ske utan påtaglig risk för tramp eller störning av betesdjur vid bon.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är mycket gott. Arten har i området en stor och till synes stabil förekomst med flera tiotals par och god tillgång på lämpliga häckningsmiljöer.

A391 - Storskarv, *Phalacrocorax carbo sinensis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Storskarven häckar kolonivis, ofta i mycket stora kolonier om flera hundra par. Boet placeras antingen på grövre grenar i träd och buskar eller direkt på marken och består av grenar, växtrester och alger. Kolonierna återfinns oftast på öar med träd men arten kan även häcka på trädlösa öar och i träd på fastlandet. I genomsnitt läggs 4-5 ägg per kull och dessa ruvas av båda föräldrarna i cirka 30 dagar. Ungarna matas under ungefär lika lång tid. Födan består främst av fisk, men framför allt i sjöar tas även kräftdjur och groddjur. Födan fångas nära botten och skarven fiskar aktivt dykande, ofta i grupp på grunt vatten, ned till max 10-12 meters djup. Främst äter de svenska skarvarna tånglake, mört, abborre och rötsimpa. Under födosöket flyger fåglarna ofta långa sträckor till lämpliga fiskeområden.

I Sverige har storskarven en brokig historia och efter återkomsten till landet på 1940-talet spred den sig långsamt från Kalmarsund fram till 1990-talet då den ökade kraftigt i antal. Etablering skedde då i stora delar av södra och mellersta Sverige. Vanligast är arten fortfarande vid kusterna men häckar även vid de flesta stora sjöarna och observeras även i mindre sjöar i inlandet. Idag är arten utbredd upp till Norrlandskusten och antalet par beräknades 2012 till omkring 40 000 par. Den häckande populationen i Svealand och Götaland är minskande medan arten fortfarande ökar längst uppe i norr. Hoten mot arten utgörs av naturlig predation där havsörn är en betydande predator, men även aktiv bekämpning av människan. Arten ses ofta som en allvarlig konkurrent om kustnära fisk och skydds jakt förekommer, liksom i vissa län pickning av ägg i bon.

I Blekinge häckar arten i spridda kolonier längs kusten. År 2015 fanns cirka fem kända kolonier, i storlek från något tiotal par upp till drygt 1000 par. Arten har under många år haft en stor koloni på den lilla ön Jössagrund där som mest 350 bon har räknats (2007). Vid inventeringen 2015 var kolonin dock inte kvar.

Bevarandemål

Storskarv skall häcka årligen inom området. Arten skall ha tillgång till grunda områden kring öar, med god tillgång på fisk, samt låga, vegetationsfattiga öar, skär och stenar som nyttjas då den torkar fjädrarna efter dyk. Inom området ska finnas lämpliga häckningsplatser i form av låga vegetationsfria öar där bona kan placeras direkt på marken eller öar med lämpliga boträd.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är oklart då den koloni som i flera år funnits på Jössagrund övergavs 2015. Orsaken till detta är inte känd och en uppföljning är viktig.

Dokumentation

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artfakta. 2015. artfakta.artdatabanken.se. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen. www.artportalen.se (uttag 2016-09-03).
- Carlsson, L. & Wolgast, J. 2003. Fågelinventering i Blekinge skärgård 2003. Opublicerat.
- Haas, F. & Green, M. 2016. Häckande strandängsfåglar i Blekinge län 2009 - 2016. Opublicerat.
- HELCOM. 2007. Baltic Sea Action Plan. www.helcom.fi.
- Jonasson, M. & Larsson, R. 2007. Inventering av fåglar i SPA-områden. Protokoll.
- Larsson, R. 2006. Kentsk tärna i Blekinge 1996-2006. Sammanställning av 10 års övervakning. Länsstyrelsens rapport 2006/14. Länsstyrelsen i Blekinge län.
- Larsson, R. 2015. Rapport om ringmärkning inom fågelskyddsområden 2002-2015. Protokoll.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1985. Föreskrifter med förbud till skydd för djurlivet i Blekinge läns skärgård. Dnr. 11.122-870-83.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2015. Beslut om utvidgat strandskydd för Karlskrona kommuns kust och skärgård, Blekinge län, Dnr 511-2099-2014.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2015. Kustfågelinventering inom SPA-område i Blekinge län. Lif, M. Opublicerat.
- Naturvårdsverket. 2003. Art- och naturtypsvisa vägledningar. Fåglar 1-4.
- Nilsson, T. & Lundgren, U. 1993. Blekinges fåglar.
- VISS VattenInformationsSystem Sverige. www.viss.lansstyrelsen.se (uttag 2016-10-12).

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta

